

**Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport over
kernenergiecentrale Borssele**

6 augustus 1993

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan de Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

uw kenmerk
E/EE/KK/93044705

uw brief
d.d. 16-06-1993

ons kenmerk
U559-93/Mo/am/519-20

onderwerp
Advies voor richtlijnen

doorkiesnr.
030 - 347625

Utrecht,
6 augustus 1993

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening betreffende de kernenergiecentrale Borssele. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Kernenergiecentrale Borssele

Afschrift: Ministerie VROM
Ministerie Sociale Zaken

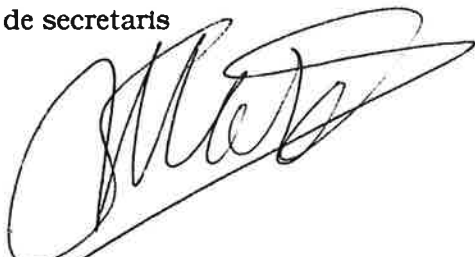
Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport over
kernenergiecentrale Borssele

Advies op grond van artikel 7.14, eerste lid van de Wet milieubeheer voor het
milieu-effectrapport over kernenergiecentrale Borssele,

uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken door de Commissie voor de milieu-
effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. kernenergiecentrale Borssele

de secretaris

drs. S.A.A. Morel

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 6 augustus 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	4
3. TE NEMEN EN REEDS GENOMEN BESLUITEN	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
4.1 Algemeen	5
4.2 Nulalternatief	5
4.3 Voorgenomen activiteit	6
4.4 Uitvoeringsalternatieven	8
4.5 Meest milieuvriendelijke alternatief	8
5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN	9
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	10
6.1. Algemeen	10
6.2. Specifieke aandachtspunten ten aanzien van milieugevolgen	10
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	11
8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE/ EVALUATIE ACHTERAF	12
9. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	13
10. SAMENVATTING VAN HET MER	14

BIJLAGEN

1. Brief van het Ministerie van Economische Zaken van 16 juni 1993 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 112 d.d. 17 juni 1993.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

De N.V. Elektriciteits-Produktie­maatschappij Zuid-Nederland (EPZ) heeft het voornemen een aantal wijzigingen aan te brengen in de kern­energiecentrale te Borssele. Deze wijzigingen hebben tot doel de veiligheid van de centrale te verhogen. Voor deze wijzigingen is een vergunning vereist inzake de Kernenergie­wet. Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningaanvraag wordt een milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Met dit advies beoogt de Commissie de relevante milieuaspecten van de activiteit en de gewenste inhoud van de richtlijnen aan te geven.

Probleemstelling en doel (hfdst. 2)

Het MER dient te beschrijven welke doelen met de voorgenomen activiteit worden nagestreefd. De overwegingen die bij de selectie van voorgenomen wijzigingen een rol hebben gespeeld en eventuele alternatieven die in het selectieproces zijn afgevallen, dienen te worden aangegeven.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hfdst. 4)

De alternatieven die in het MER moeten worden beschreven zijn:

- het **nulalternatief**;
- het **voorkeursalternatief** (de voorgenomen activiteit);
- de **uitvoeringsalternatieven**;
- het **meest milieuvriendelijke alternatief**.

Voor elk van de alternatieven dienen de installaties en de procesomstandigheden te worden beschreven voor zover van belang voor het vaststellen van de bestaande milieubelasting en van de mogelijke invloed hierop door het desbetreffende alternatief.

De beschrijving van de uitvoeringsalternatieven is bedoeld om na te gaan of een verdere verlaging van de milieurisico's mogelijk is.

Het **meest milieuvriendelijke alternatief** bestaat uit de combinatie van uitvoeringsalternatieven met de laagste risico's voor het milieu.

Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling (hfdst. 5)

De **bestaande** toestand van het milieu dient te worden beschreven voor zover van belang voor de vaststelling van de milieurisico's van het voorkeursalternatief en de alternatieven. Het gaat hierbij vooral om de gevoelige leefgemeenschappen, activiteiten en objecten in de omgeving van de installatie. De **autonome** ontwikkeling van het milieu in het studiegebied dient als referentie-situatie voor de beoordeling van milieugevolgen van het voorkeursalternatief en de alternatieven.

Gevolgen voor het milieu (hfdst. 6)

De risico's van directe straling en van radioactieve lozingen lijken bepalend voor de mogelijke omgevingsbelasting van de kernenergiecentrale Borssele.

1.

INLEIDING

De N.V. Elektriciteits-Produktie maatschappij Zuid-Nederland (EPZ) heeft het voornemen een aantal wijzigingen aan te brengen in de kern-energiecentrale te Borssele. Deze wijzigingen hebben tot doel de veiligheid van de centrale te verhogen. Voor deze wijzigingen is een vergunning vereist inzake de Kernenergiewet. Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningaanvraag wordt een milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Bevoegde gezagsorganen voor de vergunningverlening zijn de ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Per brief van 16 juni 1993 (zie bijlage 1) heeft het coördinerend bevoegd gezag de Commissie gevraagd advies voor de richtlijnen uit te brengen. De startnotitie is bekend gemaakt op 17 juni 1993 (bijlage 2). De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld, is gegeven in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie".

Met dit advies beoogt de Commissie de milieu-aspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

De inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4), zijn in dit advies in beschouwing genomen. Voor zover die reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van de activiteit die in het MER aan de orde moeten komen, zijn deze door middel van voetnoten in het advies verwerkt.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

De alternatieven die in het MER moeten worden beschreven zijn:

- het **nulalternatief** (zie § 4.2);
- het **voorkeursalternatief** (de voorgenomen activiteit, zie § 4.3);
- de **uitvoeringsalternatieven** (zie § 4.4);
- het **meest milieuvriendelijke alternatief** (zie § 4.5).

Voor elk van de alternatieven dienen de installaties en de procesomstandigheden te worden beschreven voor zover van belang voor het vaststellen van de bestaande milieubelasting en van de mogelijke invloed hierop door het desbetreffende alternatief.

4.2 Nulalternatief

Als het nulalternatief worden de huidige inrichting en bedrijfsvoering van de kernenergiecentrale beschouwd. Het MER zal moeten duidelijk maken in hoeverre het nulalternatief, uit veiligheidsoverwegingen en in relatie tot de regelgeving, tevens een reëel alternatief is³. De technische levensduur van de centrale kan hierbij een rol spelen.

Als basis voor de beoordeling van de voorgenomen activiteit en de alternatieven dient voor het nulalternatief te worden omschreven:

- een omschrijving van de bij de kernenergiecentrale aanwezige radioactieve stoffen en materialen;
- een beschrijving van de denkbare 'lekwegen' waarlangs de boven bedoelde radioactieve stoffen naar de omgeving van de kernenergiecentrale zouden kunnen worden geëmitteerd;
- een globale beschrijving van de veiligheidsvoorzieningen waarmee onbedoelde en/of ongecontroleerde emissies van radioactieve stoffen worden voorkómen of beperkt. Te denken is hierbij aan veiligheidsvoorzieningen die gericht zijn op:
  - de beheersing en beperking van normale bedrijfsemissies;
  - het voorkómen of beheersen van ongevallensituaties die tot radioactieve emissies zouden kunnen leiden;
  - de beperking van de radiologische gevolgen van ongevallensituaties;
  - de vaststelling - op of buiten het terrein van de kernenergiecentrale - van de radiologische gevolgen van externe lozingen;
- een beschrijving van de wijze waarop de juiste toepassing van deze veiligheidsvoorzieningen en de navolging van de hiermee verband

---

3 zie ook inspraakreactie 5, bijlage 4.

- de noodstroomvoorziening;
  - het reactorbeveiligingssysteem;
- 3- verbetering en uitbreiding van de brandbeveiligings- en bestrijdingsvoorzieningen;
- 4- installatie van nieuwe veiligheidsvoorzieningen, zoals:
- een reserve-regelzaal voor bediening van de kernenergiecentrale tijdens noodsituaties;
  - voorzieningen ter voorkoming van waterstofexplosies bij kern-smeltongevallen;
  - een nieuw, van speciale filters voorzien, drukontlastingssysteem voor de veiligheidssomhulling van de reactor;
  - het reserve-koelwatersysteem⁵];
- 5- maatregelen ter bescherming tegen externe invloeden:
- verplaatsing van diverse delen van het reactorbeveiligingssysteem;
  - verhoging aardbevingsbestendigheid;
  - ruimtelijke scheiding van systemen.

Elk van deze wijzigingen zal in het MER moeten worden beschreven, waarbij in het bijzonder aandacht zal moeten worden besteed aan:

- een technische omschrijving van de wijziging en de inpassing in de reactorsystemen, zodat de verschillen met de momenteel bestaande bedrijfssituatie duidelijk worden. Hierbij dient de relatie aangegeven te worden met de resultaten van de uitgevoerde veiligheids- en risicostudies;
- de betrouwbaarheid van de bij de wijzigingen ingevoerde (nieuwe) materialen en componenten, rekening houdende met de nucleaire belastingscondities en de beoogde levensduur;
- de mate waarin bestaande veiligheidsrelevante systemen en voorzieningen (waaronder het reactorinsluitingsgebouw) door de wijzigingen worden beïnvloed en het mogelijke effect hiervan op de kans en het verloop van voor de kernenergiecentrale denkbare ongevallensituaties;
- de wijze waarop de correcte uitvoering van de voorgenomen wijzigingen zal worden verzekerd⁶] en de wijze waarop het effect van de wijzigingen op de veiligheidsrelevante karakteristieken van de reactor zullen worden geverifieerd;
- met betrekking tot de voorgenomen maatregelen ter voorkoming van waterstofexplosies zal moeten worden aangegeven welke experimentele en/of analytische overwegingen tot de keuze van de voorgestelde voorzieningen hebben geleid. Voorts zal moeten worden aangegeven wat de mogelijke gevolgen voor de reactorinsluiting en andere veiligheidssystemen zijn van (gecontroleerde) waterstofbranden die door de werking van deze voorzieningen worden geïnitieerd⁷].

---

5 zie ook inspraakreacties 3 en 7, bijlage 4.

6 zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

7 zie ook inspraakreactie 5, bijlage 4.

De Commissie sluit niet uit dat bij de selectie van voorgenomen wijzigingen (zie hoofdstuk 2) alternatieve wijzigingen zijn afgevallen die in aanmerking komen voor een meest milieuvriendelijk alternatief.

5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN

Het studiegebied voor de milieu-effectrapportage omvat het te beschouwen terrein van de inrichting en de omgeving daarvan, voor zover deze door de voorgenomen activiteit zouden kunnen worden beïnvloed. In het MER moet het studiegebied duidelijk worden omschreven met aanduiding op een gedetailleerde kaart.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover van belang voor de vaststelling van de milieurisico's van het voorkeursalternatief en de alternatieven. De milieugevolgen van het nul-alternatief (de autonome ontwikkeling) dienen als referentiesituatie voor de vergelijking van de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de autonome ontwikkeling van het milieu wordt uitgegaan van de normale bedrijfssituatie. Het gaat hierbij niet om een volledige inventarisatie. De beschrijving moet vooral betrekking hebben op gevoelige objecten en gebieden in het studiegebied. Deze dienen te worden aangegeven op kaart. Het betreft:

- woon- en werkgebieden;
- landbouwgebieden⁹;
- eventuele ecologisch waardevolle levensgemeenschappen;
- eventuele waterwinningen.

De gekozen peildatum dient te worden aangegeven.

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en van de autonome ontwikkeling dient aandacht te besteden aan:

- huidige stralings- en besmettingsniveaus in relatie tot het natuurlijke achtergrondniveau en tot de limieten in de regelgeving;
- bodem- en grondwaterkwaliteit;
- indien de voorgenomen wijzigingen daarop van invloed zijn: de waterkwaliteit, nabij lozingspunt(en) ten aanzien van relevante parameters;
- grondwaterkwantiteit, i.v.m. de eventuele onttrekking van grondwater ten behoeve van het reservekoelwatersysteem.
- indien relevant, een beknopte inventarisatie van kwetsbare ecosystemen gericht op die aspecten die van belang zijn voor de voorspelling van de milieugevolgen van de activiteit.

---

9 zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

actieve stoffen, door lozingen in lucht, bodem en oppervlaktewater¹⁰]. Voor relevante blootstellingswegen ("pathways") is een nadere uitwerking gewenst van de uiteindelijke consequenties zowel in termen van individuele doses alsook van collectieve doses.

- Het MER dient aan te geven op welke modellen en methoden en op welke uitgangspunten t.a.v. relevante omgevings- en klimaatparameters voorspellingen zijn gebaseerd. De spreiding en variatie in effecten ten gevolge van wisselende milieucondities en/of operationele condities van de reactor dienen voor belangrijke effecten zo mogelijk door overschrijdingskansen of andere kwantitatieve grootheden te worden gekarakteriseerd. Ook de effecten in de slechtst denkbare situatie ("worst case") moeten worden uitgewerkt.

7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft in relatie worden gezien met de autonome ontwikkeling van het milieu. Normen en streefwaarden van het milieubeleid moeten worden beschouwd als toetsingskader. Het aangeven in tabellen van de milieugevolgen per aspect en per alternatief biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- een beschouwing over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt zijn doelstelling te kunnen bereiken;
- een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief;
- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect waarbij afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten moet worden vermeden.

---

10 zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en derden die via de daarvoor bestaande procedures hun invloed willen doen gelden. Elk van deze doelgroepen moet in het MER de relevante informatie kunnen aantreffen¹¹. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het project, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven.
- De situering van de inrichting in de omgeving, en het studiegebied zullen met behulp van overzichtskaarten op de juiste schaal moeten worden gepresenteerd.
- Het is wenselijk het MER zo beknopt mogelijk van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Van belang zijnde leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven.
- Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen.
- Achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen.
- Een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang.
- Het MER dient bij voorkeur te worden opgebouwd volgens de volgorde zoals aangegeven in artikel 7.10, lid 1 van de Wm.

---

11 zie ook inspraakreactie 5, bijlage 4.

BIJLAGEN

bij het advies over richtlijnen
voor een milieu-effectrapport
over kernenergiecentrale Borssele

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 juni 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Economische Zaken

Aan
Commissie voor de milieu-effect-
rapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	17 JUNI 1993
nummer :	718-93
dossier :	519-14/m 3 (6 ex)
kopie naar :	Mo. S. - O. - B. - H.

Datum

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

16 JUNI 1993

Onderwerp

E/EE/KK/93044705 6

Startnotitie milieu-effectrapportage kerncentrale Borssele

Mede namens de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deel ik u het volgende mede.

Op 14 juni 1993 heb ik van de NV Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid Nederland (EPZ) een startnotitie ontvangen ter inleiding van de milieu-effectrapportage inzake modificaties aan de kerncentrale Borssele. Het bevoegd gezag dient thans richtlijnen te geven voor het maken van het milieueffectrapport. Bijgevoegd zijn 6 exemplaren van deze startnotitie.

Ik stel het op prijs indien u overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer advies geeft met betrekking tot de richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Verder zal de startnotitie binnenkort ter inzage worden gelegd, hetgeen bekendgemaakt wordt in de media. Conform artikel 7.14, vierde lid, wordt daarbij een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Een afschrift van de advertentietekst wordt u zo spoedig mogelijk toegezonden. Ten slotte kan ik u mededelen dat ook aan de wettelijk adviseurs een exemplaar van de startnotitie wordt toegezonden.

De Minister van Economische Zaken,
voor/deze:

drs J.J. de Jong
plv. directeur Elektriciteit

Bezoekadres

Doorkiesnummer

Telefax

Hoofdkantoor

Postbus 20101

Telefoon 070 3788811

Telex 31099 ecza nl

Bezuidenhoutseweg 30

2500 EC 's-Gravenhage

Telefax 070 3474081

Telegramadres ecza gv

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 112 d.d. 17 juni 1993

Inspraak ten aanzien van richtlijnen voor het milieu-effectrapport inzake modificaties aan de kernenergiecentrale Borssele.

De Minister van Economische Zaken maakt, mede namens de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bekend dat de N.V. Elektriciteits-Produktie maatschappij Zuid-Nederland (EPZ) het voornemen heeft modificaties aan te brengen aan de kernenergiecentrale Borssele, Wilhelminalhofweg 3 te Borssele. Hiervoor is een vergunning op grond van de Kernenergie-wet vereist. Het vergunningverlenend gezag wordt gevormd door voornoemde ministers. In het kader van de vergunningprocedure dient een milieu-effectrapport te worden opgesteld. Op 14 juni 1993 is daarvoor van EPZ een zogenoemde startnotitie voor de milieu-effectrapportage ontvangen.

Ten aanzien van het milieu-effectrapport en de vergunningverlening bestaat de mogelijkheid tot inspraak, conform afdeling 13.2 en hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer.

Doel van de voorgenomen modificaties

Het verder verhogen van de veiligheid van de kerncentrale Borssele, waarbij de laatste inzichten ten aanzien van nucleaire veiligheid als referentie gelden.

Aard en omvang van de voorgenomen modificaties

De modificaties hebben betrekking op de betrouwbare werking van veiligheidssystemen, de bestendigheid van veiligheidssystemen tegen belastingen die kunnen optreden bij grote externe ongevallen, de bescherming tegen ernstige ongevallen met interne oorzaak en het opvoeren van de automatiseringsgraad.

Dit omvat onder meer:

- a. Het verder scheiden van meervoudig aanwezige veiligheidssystemen;
- b. Het vervangen van delen van de hoofdstroom- en voedingswaterleidingen;
- c. Het vergroten van de capaciteit en betrouwbaarheid van de noodstroomvoorziening;
- d. Wijzigen van het drukhoudsysteem zodat, indien dat nodig is, het primaire reactor-koelsysteem zeer betrouwbaar op lage druk kan worden gebracht;
- e. Het onderbrengen van veiligheidssystemen in een speciaal gebouw, inclusief een reserve-regelzaal, zodat de centrale ook van daaruit in een veilige toestand kan worden gebracht en gehouden;
- f. Het aanbrengen van een speciaal drukontlastsysteem voor het containment met filter, om bij ernstige ongevallen het containment te behoeden tegen falen bij overdruk;
- g. Het opvoeren van de brandveiligheid.

Procedure

De procedure voor de milieu-effectrapportage start met deze publikatie. Binnen drie maanden zullen de betrokken ministers richtlijnen vaststellen waaraan het milieu-effectrapport moet voldoen.

In deze periode is er gelegenheid tot inspraak met betrekking tot de op te stellen richtlijnen. Tevens worden wettelijke adviseurs, de Hoofdinspecteur voor de Milieuhygiëne (VROM) en de Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Zeeland (LNV) in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen. Daarnaast geeft een commissie van deskundigen (Commissie MER) advies voor de richtlijnen.

Inzage startnotitie

De startnotitie ligt vanaf 18 juni 1993, op werkdagen van 09.00 uur tot 12.00 uur en van 13.30 uur tot 16.00 uur, ter inzage op de volgende plaatsen:

- de bibliotheek van het Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 151 te Den Haag;
- de bibliotheek van het Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Oranje Buitensingel 90 te Den Haag;
- de bibliotheek van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Anna van Hannoverstraat 4 te Den Haag;
- het gemeentehuis van de gemeente Borssele, Stenevate 10 te Heinkenszand;
- het provinciehuis van de provincie Zeeland, Abdij 6 te Middelburg;
- het informatiecentrum van de gemeente Vlissingen, Stadhuisplein 2 te Vlissingen.

Inspraak

Iedereen heeft de gelegenheid om tot en met 19 juli 1993 schriftelijke reacties in te dienen ten aanzien van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport. De reacties kunnen, onder vermelding van "startnotitie m.e.r.-Borssele" ingediend worden bij:

Ministerie van Economische Zaken,
Directoraat-Generaal voor Energie,
Postbus 20101,
2500 EC Den Haag.

Ministerie van Economische Zaken

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Elektriciteits-Produktie maatschappij Zuid-Nederland EPZ.

Bevoegd gezag: de Ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Besluit: vergunningverlening inzake de Kernenergiewet (Kew)

Categorie Besluit m.e.r.: 22.5

Activiteit: Het doel van de voorgenomen activiteit is het aanbrengen van een aantal wijzigingen in de Kernenergiecentrale Borssele die moeten leiden tot een verhoging van de veiligheid van de centrale zodanig, dat deze voldoet aan de laatste, internationaal erkende, inzichten op het gebied van de nucleaire veiligheid.

Stand van zaken: De m.e.r.-procedure is gestart op 17 juni 1993 door bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant. Bij brief van 16 juni 1993 is de Commissie gevraagd een advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen. Op 5 augustus 1993 is een conceptadvies voor de richtlijnen besproken met initiatiefnemer en bevoegd gezag. Op 6 augustus 1993 bracht de Commissie het advies voor richtlijnen uit.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. W.G. Been

ir. R.J. Swanenburg de Veye

ir. K.H. Veldhuis

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	930719	Greenpeace Nederland	A'dam	930727
2.	930715/20	Landbouwschap Zeeland	Goes	930727
3.	930715	B&W Borssele		930727
4.	930714	St. Natuur & Milieu	Utrecht	930727
5.	930716	W. Biesiot	Groningen	930727
6.	930714	Miljoenen zijn tegen	Zeist	930727
7.	930715	ST. Leefbaar Zeeland	E.dijk	930727
8.	930713	Omwonenden Borssele		930727
9.	930623	dir. LNO Zeeland	Goes	930727